

Notitie Weegmoment GGDrU Proces Maatwerk 2026

1 Inleiding en aanleiding

In de vergadering van 6 november jongstleden is in het Algemeen Bestuur van GGDrU gesproken over concrete mogelijkheden voor de inhoudelijke en financiële richting voor GGDrU vanaf 2026 en verder. Dit naar aanleiding van de financiële ontwikkelingen die de gemeentebegroting (gaan) treffen bij gemeenten, vanaf 2026 en verder ('ravijnjaar'). Hierdoor is in gezamenlijkheid vroegtijdig een zorgvuldig proces ingericht. Op 6 november zijn hier vier scenario's voor gepresenteerd.

In de vergadering van november is gekozen voor een inhoudelijke doorontwikkeling met een financiële taakstelling om concrete invulling te kunnen geven aan die toekomstbestendige GGD, binnen de financiële mogelijkheden. Dit is als scenario 1 gepresenteerd.

Daarnaast is besloten gemeenten de ruimte te laten te bezuinigen op het individuele maatwerk, indien dit nodig wordt geacht op basis van de betreffende financiële situatie. Dit is scenario 4. Hierbij was een belangrijk uitgangspunt dat het gemeenten een besparing oplevert door het stoppen van activiteiten en niet het verplaatsen van activiteiten, met nadelige effecten voor GGDrU als gemeenschappelijke regeling. Om hierin keuzes te maken krijgen gemeenten tot 1 april 2025 de tijd. Deze notitie geeft specifiek aandacht aan dit scenario.

De precieze impact op de dienstverlening van GGDrU en het collectief van gemeenten is afhankelijk van de keuze die individuele gemeenten hierin maken. Gemeenten zijn daarom gevraagd tijdig, en uiterlijk 13 december 2024, de voorgenomen opzeggingen aan GGDrU door te geven. Zodat in het AB van 29 januari 2025 een collectief weegmoment kan plaatsvinden. Dit is extra onder de aandacht gebracht door een unaniem gesteund amendement in het AB van 6 november, waarin over dit onderdeel het volgende stond: *'Het proces van mogelijk maatwerk schrappen moet goed worden ingericht. Daarbij wordt het AB niet alleen eind oktober 2025 maar ook tussentijds meegenomen in de bevindingen zodat tijdig keuzes worden voorgelegd en het AB als ook individuele gemeentes hier keuzes in kunnen maken.'*

Om een beeld te krijgen van de voorgenomen bezuinigingen van gemeenten zijn op verschillende manieren de gemeenten hierop bevraagd. Zo is op 14 november elke gemeente (wethouder en ambtenaar volksgezondheid) aangeschreven met aanleiding, doelstelling en uitvraag. Hiervoor is op 5 december een reminder gestuurd. Ook zijn er verschillende afspraken gemaakt met gemeenten die deze behoefte kenbaar hadden gemaakt. Op 12 december is door de accounthouders van GGDrU nog een belronde geïnitieerd.

2 Uitkomsten uitvraag voorgenomen bezuinigingen

Van de 26 gemeenten hebben 25 gereageerd op de uitvraag. Het grootste gedeelte van de reacties gaf een goed beeld van de voorgenomen bezuinigingen van gemeenten. Een aantal gemeenten voelde zich echter genoodzaakt om hier op een later moment op terug te komen. Met deze opbrengsten hebben gemeenten de verantwoordelijkheid genomen om moeilijke en belangrijke keuzes te maken. Met deze respons gunt het algemeen bestuur zichzelf daarmee een goed overzicht van voorgenomen keuzes en inzicht in de daarbij horende financiële en inhoudelijke impact.

GGDrU kent en begrijpt de financiële uitdagingen voor haar gemeenten. Desalniettemin betreurt GGDrU de voorgenomen bezuinigingen. Vanuit het belang van de Publieke Gezondheid van onze inwoners vallen de voorgenomen bezuinigingen zwaar. De impact op de inhoud, maar ook op de organisatie is aanzienlijk en vraagt het nodige ingrijpen. Daarnaast is er ook het besef dat ook in een volgend jaar nieuwe bezuinigingen van toepassing kunnen zijn. Dit vraagt van bestuurders een goede balans tussen de verantwoordelijkheid naar de gemeente alsook de gemeenschappelijke regeling.

Samenvattend geven de voorgenomen bezuinigingen onderstaand beeld.

- Vrijwel alle gemeenten hebben gereageerd met uitzondering van de gemeente Baarn;
- De gemeenten Oudewater, Utrecht en Woerden hebben aangegeven meer tijd nodig te hebben om maatregelen te bepalen;
- De gemeenten zijn voornemens in totaal 18% van het maatwerk (exclusief consultatiebureaus) te korten per 2026. Dit gaat om een bedrag van: €1.343.026.

De reacties hebben tot onderstaand overzicht geleid. In de bijlage 1 is dit per taak inzichtelijk gemaakt.

Gemeente	Begroting 2024-1			Impact reacties 13-12-24 op 2026 ev		
	Totaal gemeentelijke bijdrage	Maatwerk	Maatwerk excl CB-huisvesting	Voorgenomen bezuinigingen per 2026 ev	Bezuinigingen tov maatwerk excl CB	Bezuinigingen tov gem. bijdrage
Amersfoort	9.295.933	2.310.453	1.747.571	465.576	26,6%	5,0%
Baarn	1.295.868	303.468	190.352	-	0,0%	0,0%
Bunnik	784.912	83.522	57.238	13.365	23,3%	1,7%
Bunschoten	1.189.289	193.169	96.017	22.755	23,7%	1,9%
De Bilt	2.044.163	163.393	135.705	23.650	17,4%	1,2%
De Ronde Venen	2.180.321	357.636	211.676	136.910	64,7%	6,3%
Eemnes	445.799	59.864	24.280	3.425	14,1%	0,8%
Houten	2.622.472	332.452	257.789	161.963	62,8%	6,2%
IJsselstein	1.759.303	376.863	311.254	47.134	15,1%	2,7%
Leusden	1.476.517	209.537	132.143	24.450	18,5%	1,7%
Lopik	739.402	121.357	77.480	20.949	27,0%	2,8%
Montfoort	730.770	141.115	54.535	15.250	28,0%	2,1%
Nieuwegein	3.190.912	692.627	553.681	74.186	13,4%	2,3%
Oudewater	510.100	85.695	48.191	-	0,0%	0,0%
Renswoude	303.658	28.618	19.000	181	1,0%	0,1%
Rhenen	969.434	100.724	65.779	25.177	38,3%	2,6%
Soest	2.266.754	370.869	278.354	143.111	51,4%	6,3%
Stichtse Vecht	3.343.192	595.972	371.237	-	0,0%	0,0%
Utrecht	3.402.206	1.093.226	1.093.226	-	0,0%	0,0%
Utrechtse Heuvelrug	2.292.830	206.660	153.458	10.005	6,5%	0,4%
Veenendaal	3.435.159	464.509	294.508	36.428	12,4%	1,1%
Vijfheerenlanden	3.125.550	589.950	385.083	118.512	30,8%	3,8%
Wijk bij Duurstede	1.100.635	132.165	79.113	-	0,0%	0,0%
Woerden	2.871.475	562.150	373.699	-	0,0%	0,0%
Woudenberg	761.165	93.975	66.108	-	0,0%	0,0%
Zeist	3.315.802	422.777	387.475	-	0,0%	0,0%
Totaal	55.453.621	10.092.746	7.464.952	1.343.026	18,0%	2,4%

Gehanteerde uitgangspunten voor deze tabel:

- Alles wat al geëindigd is in 2025 wordt niet in deze financiële tabel meegenomen. Als dit wel direct effect heeft op bezuinigingen voor 2026 wordt dit inhoudelijk in de notitie toegelicht;

- Signalen dat zaken wellicht per 2027 of verder vervallen, maar niet in de officiële reactie worden genoemd, zijn niet meegenomen;
- Bezuinigingen voor 2027 en verder die wel in de officiële reactie als mogelijke besparing zijn benoemd, zijn meegenomen;
- Als gemeenten noemen dat ze iets verlagen zonder dat verder te specificeren, dan wordt de aanname gedaan dat dit de helft van het bedrag betreft;
- Als gemeenten benoemen dat iets mogelijk vervalt in verband met afhankelijkheden (denk IZA/GALA) is dat niet meegenomen in de financiële cijfers. Die afhankelijkheid wordt wel inhoudelijk beschreven;
- In dit overzicht worden taken buiten beschouwing gelaten die geen opzegging behoeven, zoals incidentele taken die alleen voor 2024 of 2025 worden afgenomen (denk aan bijvoorbeeld GALA-middelen).

In begroting 2024-1 zit iets meer dan 10 miljoen euro aan maatwerk-gefinancierde dienstverlening. Daarvan is 2,6 miljoen CB-huisvesting. Aan regulier maatwerk resteert daarmee ongeveer 7,5 miljoen aan gemeentelijk maatwerk. Uit de officiële reacties die op 13-12-2024 zijn binnengekomen blijkt dat er ongeveer 1,35 miljoen aan (voorgenomen) opzeggingen zijn ontvangen wat gelijk staat aan circa 18% van het reguliere maatwerk. Eerder is er circa 420k aan opzeggingen per 2025 ontvangen (voornamelijk MAZL, MAB en kennis & adviesgelden). Daartegenover staat dat er (in mindere mate) ook nieuw maatwerk is bijgekomen per 2025.

De 18% (voorgenomen) maatwerkopzeggingen betreft een totaalpercentage. Op taakniveau is het beeld wisselend; op sommige taken vervalt een vrij stevig percentage en op andere taken niets of beperkt.

3 Voorgenomen bezuinigingen met forse impact

Op inhoudelijk gebied raken veel bezuinigingen de publieke gezondheidzorg en daarmee de dienstverlening van GGDrU voor haar inwoners. Voorbeelden hiervan zijn de voorgenomen kortingen op Stevig Ouderschap en M@ZL. Dit wordt in hoofdstuk 4 met de financiële consequentie verder toegelicht. Voor de onderwerpen Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB) en Gezondheidsbevordering (GB) is, naast de inhoudelijke consequenties, de organisatorische impact dermate fors, dat hier in dit hoofdstuk nadrukkelijk aandacht aan wordt gegeven.

3.1 Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB)

Voor het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB) is er op basis van de voorgenomen bezuinigingen een opbrengstenvermindering van €468.728 ten opzichte van 2024. Dit heeft veel impact op het team Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) van GGDrU. Met deze vermindering is er een forse afname binnen het team noodzakelijk. Op basis van de eerste inzichten komt dit neer op een afname van circa 50% van het totaal aantal medewerkers, dat ook het vaste personeelsbestand gaat raken. Naast het ingrijpen binnen het team vraagt het ook toekomstbestendige randvoorwaarden met aangesloten gemeenten.

In 2024 namen 17 gemeenten het Meldpunt Advies Bezorgd af voor een bedrag van in totaal circa 1,5 miljoen euro. Per 2025 hebben twee gemeenten deze taak opgezegd (samen 100k) en per 2026 hebben nog eens 5 gemeenten een volledige voorgenomen opzegging doorgegeven plus nog 1 gemeente een gedeeltelijke opzegging (samen 370k).

Kortom, ten opzichte van 2024 stoppen zeven gemeenten per 2026 en één gedeeltelijk wat neerkomt op circa 470k aan opbrengstenvermindering; samen een derde van alle opbrengsten. De gemeente Utrecht heeft het MAB niet genoemd als voorgenomen bezuiniging, maar heeft wel te kennen gegeven dat er nadere afspraken gemaakt moeten worden over de omvang van het budget.

Deze afname betekent een personele afschaling van 35% binnen team OGGZ. Er zal dan afscheid moeten worden genomen van 8 medewerkers. Deels kan dit worden opgevangen door tijdelijke contracten niet te verlengen, maar deels raakt dit ook het vaste personeelsbestand. Ingrijpen in het team wordt daarmee noodzakelijk.

De OGGZ-functie kan blijven bestaan, maar hiermee is de ondergrens wel bereikt. Verdere afschaling is niet mogelijk.

Impact

Personeel: De impact op de medewerkers is met een halvering van het team (acht medewerkers) fors en pijnlijk. Dit geeft veel onzekerheid en beïnvloedt de sfeer negatief. Dit verhoogt de kans op verloop, waardoor ook de contractafspraken voor het jaar 2025 onder druk kunnen komen te staan. Financieel gezien brengt dit ook de nodige frictiekosten met zich mee (voorlopige inschatting eerste jaar 250.000).

Positie GGDrU: De regionale positie en signaleringsfunctie van GGDrU op het gebied van OGGZ neemt verder af. Hiermee wordt de aanpak van en het beeld over verward en onbegrepen gedrag in onze regio nog verder versplinterd. Dit bovenop de reeds geconstateerde versnippering en bijkomende zorgen uit het rapport "Regio- Analyse Doelgroep Verwarde Personen Met Onbegrepen Gedrag Regio Utrecht (2024 Significant in opdracht van Zorg en Veiligheidshuis Regio Utrecht)". In dit rapport wordt o.a. beschreven

dat door de diverse werkwijzen in de gemeenten een eenduidig regiobeeld ontbreekt. Ook wordt gesignaleerd dat er een groot 'gat' zit tussen lokale (vrijwillige) zorg en de inzet op hoog (veiligheids) risicogroepen.

Collectief: De vaste kosten gaan omhoog voor de aangesloten gemeenten, aangezien deze met minder gemeenten zijn te verdelen. Het gaat hierbij om een stijging van 5-procentpunt. Dit kan extra kosten met zich meebrengen.

Randvoorwaarden om bezuiniging door te voeren

1. Zoals eerder aangegeven is met deze bezuiniging de ondergrens op basis van personeel/budget bereikt. Bij vertrek van nog een gemeente is verdere uitvoering te kwetsbaar. Vanuit bedrijfscontinuïteit en goed werkgeverschap is het dan ook van belang om met de aangesloten gemeenten contractafspraken te maken voor een periode van vier jaar.
2. Tot 1 april 2025 hebben gemeenten nog de mogelijkheid om maatwerk op te zeggen, dan wel te heroverwegen. Gezien de consequenties voor OGGZ geeft deze termijn te lang onzekerheid. Daarom wordt gevraagd om na de bespreking in het Algemeen Bestuur van 29 januari zo snel mogelijk duidelijkheid te geven.

Wanneer de aangesloten gemeenten niet kunnen voldoen aan deze twee randvoorwaarden is een voortzetting van team OGGZ onhaalbaar. In dit geval stopt ook de uitvoering op het gebied van Woon Hygiënische problematiek (WHP), Voorkoming Huisuitzetting en Overlast (VIA) en uitvoering van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ). Uit de ontvangen informatie blijkt dat 3 gemeenten (samen 15k) willen stoppen met **Woon Hygiënische Problematiek (WHP)** per 2026. Eerder hadden 2 gemeenten deze taak al per 2025 opgezegd (samen 8400,-). In 2024 namen 17 gemeenten (samen 119.000,-) WHP af. Bij elkaar betekent dit ongeveer twintig procent minder.

3.2 Gezondheidsbevordering

Door een opstapeling van voorgenomen gemeentelijke en landelijke bezuinigingen die team Gezondheidsbevordering (GB) raken, is ook hier de impact groot. Voor GB komt dit in totaal neer op een afname van zo'n 1 Mio, circa 10,8 Fte, zo'n 50% van het totaal aantal medewerkers. Ook hier raakt dit het vaste personeelsbestand. De consequenties van de korting op GB zijn op het moment van schrijven onvoldoende scherp, met name door de lastig in te schatten effecten op de Gezonde School adviseurs door landelijke kortingen. Dit wordt op dit moment nader in kaart gebracht.

Voor Gezondheidsbevordering geldt dat er sprake is van verschillende bezuinigingen die een opstapelend effect geven. Ook voor het jaar 2025 is er reeds sprake van een forse afname van maatwerk die effect heeft op het absorberend vermogen van dit team. Daarnaast is er ook een belangrijke afhankelijkheid van de aangekondigde landelijke bezuinigingen op het gebied van gezondheidsbevordering. Denk daarbij aan een korting op Gezonde School, de vermindering van ZonMW-subsidies en kortingen op andere grote preventieve programma's.

Voorgenomen bezuinigingen gemeenten

De voorgenomen bezuinigingen op het gebied van gezondheidsbevordering vanuit de uitvraag aan gemeenten zijn de volgende:

Coördinatie Gezonde Wijkaanpak en B.Slim

Gemeente Amersfoort is voornemens Coördinatie B.Slim op te zeggen en een deel van Coördinatie Gezonde Wijk. Samen een bedrag van 231k (circa 2,2 fte). Hiermee is deze (kritische) kennis in de toekomst bij GGDrU niet meer gewaarborgd.

Projectmanagement Gezondheidsbevordering

In 2024 namen 18 gemeenten (samen 260k) deze dienstverlening af. Uit de ontvangen informatie blijkt dat 1 gemeente wil stoppen en 1 gemeente het bedrag wil verminderen (samen 41k). Dit betreft een afname van circa 0,5 fte.

Landelijke ontwikkelingen

Naast de voorgenomen gemeentelijke bezuinigingen is er ook sprake van landelijke ontwikkelingen, die financiële consequenties kunnen hebben.

Gezonde school

Vanaf 2025 en verder zal de subsidieregeling voor Gezonde School met 60% gereduceerd worden. Scholen maakten gebruik van deze regeling om onder andere Gezonde School adviseurs van de GGDrU in te zetten. Deze adviseurs worden in sommige gemeenten ook gefinancierd vanuit de NPO gelden. Ook deze gelden zullen vanaf de zomer van 2025 wegvallen. Het effect van deze bezuinigingen op de GGDrU is nog lastig in te schatten. Met de kennis van nu wordt rekening gehouden met een bezuiniging van 100-150K (circa 1,2 fte).

IZA/GALA

Door verschillende gemeenten is aangekondigd om maatwerk te schrappen indien deze Rijksgelden wegvallen. Daarmee wordt voornamelijk gemeentespecifieke maatwerkdienstverlening bekostigd. Het bedrag wat daar opgeteld uit naar voren komt wat betrekking heeft op Gezondheidsbevordering is 193.000,- (circa 1,85 fte).

Voor het jaar 2025 geldt dat er daarnaast nog voor in totaal ruim 540.000,- aan maatwerkdienstverlening met een einddatum in 2025. Dat gaat om circa 400k (circa 3,75 fte) aan regioverbandgelden die worden afgenomen door de gemeenten uit West, Eemland, Vallei en ZOU en het overige bedrag van 140k (1,3 fte) betreft met name lokale ketenaanpakken op het gebied van rookvrij en valpreventie. Dit betreft tijdelijke middelen waar personele afschaling op nodig is indien deze dienstverlening per 2026 geen doorgang vindt. Het is nu nog onduidelijk welke consequenties deze landelijke ontwikkelingen voor IZA en GALA hebben en voor de invulling van het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) dat per 2026 in zou gaan. De gevolgen voor de positie van de GGD in de regio en de benodigde dienstverlening van GGDrU op dit gebied is dan ook nog onbekend.

Onzekerheden GB

De landelijke ontwikkelingen omtrent IZA-GALA maken dat er voor het jaar 2025 weliswaar nog voor een significant bedrag aan zowel gemeentelijk als regionaal maatwerk ingezet kan worden door GGDrU voor gemeenten, maar dat het mogelijk stopzetten per 2026 een uitdaging is. Tegelijkertijd is het ook zo dat in de uitvraag voor de voorgenomen bezuinigingen niet de vraag is gesteld welk maatwerk erbij komt per 2026. Mogelijk zorgt dat voor gedeeltelijke compensatie van het stopzetten van IZA-GALA gefinancierd maatwerk.

Wat in dat kader van belang is te benoemen is dat GGDrU de kans dat het wegvallen van het ene type maatwerkfinanciering werd gecompenseerd door nieuw ander maatwerk (zoals in voorgaande jaren vaak het geval was) significant lager inschat. Enerzijds doordat door de huidige lastige financiële situatie bij gemeenten de kans groter is dan voorheen dat er minder nieuw maatwerk door gemeenten zal worden gevraagd aan GGDrU. Anderzijds doordat op landelijk niveau het ministerie van VWS een bezuinigingsopdracht heeft waardoor het in de lijn der verwachting ligt dat ook daarvandaan minder maatwerkfinanciering zal komen.

Het overzicht voor het team GB is dan als volgt:

Categorie	Dienstverlening	Bedrag	FTE
Genoemd door gemeenten bij uitvraag 13-12-24	Coördinatie Gezonde Wijkaanpak en B.Slim	231.000	2,2
Genoemd door gemeenten bij uitvraag 13-12-24	Projectmanagement Gezondheidsbevordering	41.000	0,5
Genoemd door gemeenten bij uitvraag 13-12-24	IZA/GALA-maatwerk wat niet wordt verlengd na 2025 indien landelijke financiering wegvalt	193.000	1,85
Subtotaal		465.000	4,55
IZA-GALA aflopend per eind 2025	IZA/GALA regionale ketenaanpakken	400.000	3,75
Ketenaanpakken aflopend per eind 2025	lokale ketenaanpakken rookvrij en valpreventie	140.000	1,3
Landelijk	Gezonde school	125.000	1,2

Subtotaal	665.000	6,25
Totaal	1.130.000	10,8

Impact

Personeel: De inschatting is dat de bezuiniging op het maatwerk door de gemeenten zal leiden tot een reductie van 4,6 Fte voor het team GB. Het totaal van de bezuiniging op maatwerk door de gemeenten samen met de landelijke effecten (IZA/GALA en Gezonde School; 6,25 fte) bedraagt een vermindering van het team GB met 10,8 Fte. Dit komt neer op ca. 50% gehele team. Gezien de teamopbouw kan dit niet in zijn geheel met natuurlijk verloop worden opgevangen, met de nodige frictiekosten als gevolg. Daarnaast bestaat dit team uit veel verschillende, soms kwetsbare disciplines. Dit betekent dat de uitvoering van deze bezuiniging complex is en tot gevolg kan hebben dat bepaalde disciplines voor de regio niet in stand gehouden kunnen worden.

Positie GGDrU: In de Bestuursconferentie van oktober en het AB van november is inzicht gegeven in de rol, positie en opbouw van gezondheidsbevordering binnen de GGDrU. Gezondheidsbevordering is een van de kerntaken van de GGDrU volgens Wpg artikel 2. Dit is een team dat bestaat uit veel verschillende inhoudelijke disciplines met als doel de gemeente te voorzien van advies ten aanzien van effectief beleid op het gebied van gezondheidsbevordering en de ondersteuning/uitvoer bij (effectieve) interventies. Een kwetsbaarheid van dit team is dat een groot deel van de (wettelijke) taken mede gefinancierd worden vanuit maatwerk. Gezien de strategie van GGDrU op het gebied van gezondheidsbevordering heeft dit direct invloed op de kennis- en adviesfunctie.

Collectief: De verwachting is dat het totaal aan deze bezuinigingen effect heeft op de stabiliteit van de kerntaken van gezondheidsbevordering en de beschikbaarheid van kennis bijvoorbeeld op het gebied van B.Slim, Gezonde Wijk, Mentale gezondheid Jeugd (waaronder Gezonde School) en valpreventie voor het totaal van alle gemeenten.

Randvoorwaarde om bezuiniging door te voeren

In het besluit van het Algemeen Bestuur op 6 november is naast scenario 4, waar deze notitie zich op richt, ook gekozen voor scenario 1. Dit scenario richt zich op een transformatieopgave van GGDrU op het gebied van kennis en advies. Op dit moment is het nog niet mogelijk de precieze implicaties voor het collectief in beeld te brengen. Daarom zal dit en de (potentiële) impact op scenario 1 verder onderzocht worden en worden teruggekoppeld aan het AB van 26 maart.

4 Overige voorgenomen bezuinigingen

De overige opzeggingen betekenen een afgebakend stoppen van specifieke taken die wel inhoudelijke consequenties hebben, maar verder geen organisatorische en collectieve consequenties.

M@ZL

Van de 25 JGZ-gemeenten hadden de vijf Zuidoost-gemeenten al per 2025 opgezegd. Daar komen per 2026 nog acht andere gemeenten bij (waarbij gemeenten uit de regio Eemland een voorbehoud op de evaluatie hebben gemaakt). Per 2026 zijn er nog twaalf gemeenten die deze dienstverlening willen afnemen. De voorgenomen bezuiniging gaat om een bedrag van 292.155.

Dit maatwerk wordt afgenomen per subregio, aangezien zorg en woongemeente door elkaar heen lopen. Dit betekent dat het besluit van een gemeente direct gevolgen heeft voor andere gemeente in dezelfde regio. Met de voorgenomen bezuinigingen betekent het een afname van 2,3 FTE om deze taak uit te kunnen voeren. Het stoppen van een subregio heeft daarnaast effect op de verdeling van licentiekosten, waardoor de kosten per traject toenemen. Gezien de voorgenomen bezuiniging ten opzichte van de licentiekosten, lijkt dit een verhoging van een paar procent per traject te zijn. De precieze wijziging hiervan kan later worden bepaald.

Stevig Ouderschap

In 2024 namen 24 gemeenten (samen 691k) deze dienstverlening af. Uit de ontvangen informatie blijkt dat zes gemeenten willen afschalen voor samen 75k. Geen volledige opzeggingen, maar verlagingen met soms de helft, soms een derde van de bijdrage.

Dit maatwerk is per gemeente af te nemen. Wanneer de bijdrage afneemt, worden de kosten hoger per traject. Dit komt met name door vaste kosten als licentiekosten, scholingskosten en beleidsontwikkeling. Gezien de huidige voorgenomen bezuiniging, lijkt dit een verhoging van een paar procent per traject te zijn. De precieze wijziging kan later worden bepaald. Bij het afschalen van deze activiteit is het in de toekomst kostbaar om het weer op te bouwen. De voorgenomen bezuiniging wordt op dit moment ingeschat op 1 FTE. Wanneer een gemeente minder afneemt dan betekent dit dat GGDrU niet alle gezinnen die het nodig hebben Stevig Ouderschap kan bieden. Dit gaat juist om gezinnen in kwetsbare situaties waarbij de interventie problematiek (bijvoorbeeld op het gebied van mentale gezondheid GGZ) later in de ontwikkeling voorkomt. De consequentie hiervan is dat deze bezuiniging in de totale keten tot toename van kosten leidt.

Lokaal Onderzoek

In 2024 namen 21 gemeenten (samen 78.000,-) deze dienstverlening af. Uit de ontvangen informatie blijkt dat 3 gemeenten willen stoppen (samen 14k). Deze impact is nog op te vangen, maar het is wel van belang om dit in de gaten te houden.

Intensivering Verbindende JGZ

In 2024 namen 10 gemeenten (samen 108.000,-) deze dienstverlening af. Uit de ontvangen informatie blijkt dat 1 gemeente wil stoppen en 2 gemeenten willen verminderen (samen 17k).

Bij deze taak wordt er aangesloten op gemeentelijke initiatieven en wordt er meegedacht bij externe projecten. Bij een bezuiniging is deze verbinding niet meer aanwezig.

Seksuele Gezondheid Collectieve Preventie

In 2024 namen 9 gemeenten (samen 7.800,-) deze dienstverlening af. Uit de ontvangen

informatie blijkt dat 3 gemeenten willen stoppen en van 4 gemeenten is bekend dat zij dit overwegen. Daarmee is de kans groot dat deze activiteit eindigt.

Verwijsindex

In 2024 namen de vijftien gemeenten van subregio's Utrecht-West, Zuidoost en Lekstroom (samen 179k) deze dienstverlening af. Uit de ontvangen informatie blijkt dat vijf gemeenten (samen 48k) willen stoppen met deze taak.

Op dit moment is er een wettelijke verplichting voor gemeenten om dit te beleggen, zoals bij GGDrU. Dit kan ook elders. De wettelijke houdbaarheid en toekomstbestendigheid staat al langere tijd ter discussie, waardoor dit wat GGDrU betreft op afzienbare tijd duidelijkheid behoeft. Ook de inhoudelijke toegevoegde waarde is volgens verschillende gemeenten minimaal. In 2025 wordt dit verder bekeken.

5 Vervolg

Gemeenten hebben tot 1 april de tijd om hun maatwerkafspraken voor 2026 te maken. Dit in tegenstelling tot andere jaren, met een opzegtermijn van een jaar en daarmee een uiterlijke datum van 31 december. Hiervoor is gekozen om gemeenten, rekening houdend met de bestuurlijke bespreking in het AB, voldoende tijd te geven voor moeilijke dan wel ingrijpende keuzes. Ook voor GGDrU zijn deze keuzes ingrijpend. Immers, beslissingen van gemeenten – zeker als dit op meer collectieve basis plaatsvindt – hebben impact op de dienstverlening en daarmee capaciteit van de organisatie.

We willen het AB vragen om na de bespreking van 29 januari terughoudend te zijn met extra maatregelen. Dit vanuit een collectieve verantwoordelijkheid voor de bedrijfscontinuïteit van GGDrU en goed werkgeverschap/opdrachtgeverschap). Als er na afloop of naar aanleiding van de bespreking op 29 januari wordt besloten om nog extra maatwerktaken te stoppen, is het belangrijk om dit in nauw overleg met GGDrU en haar bestuur plaats te laten vinden. In mei 2025 worden de definitieve inhoudelijke en financiële consequenties gedeeld. Eind maart 2025 wordt er daarnaast een notitie aangeboden met een toekomstscenario voor Gezondheidsbevordering in relatie tot de voorgenomen bezuinigingen.

In het DB van 2 december is er aandacht geweest voor de uitgangspunten van maatwerkafspraken. Dit peilmoment richt zich specifiek op 2026. Hierdoor gaat de ontwikkeling van de uitgangspunten van deze maatwerkafspraken voor 2027 gelden.

Bijlage 1 Totaaloverzicht gemeenten en producten

Gemeente	MAB	WHP	MAZL	SO	Convenant beheer Verwijsind ex	Intensiver ing verbinden de JGZ	Inloopspre ekuur Opvoedwo rkshop	extra	CB- huisvestin g	Coördinat ie Gezonde Wijk	PM GB	GB statush	Prev HG	SG coll prev	Coörd valpreven tie ketenaar pak	lokaal onderzoe k	lokaal onderzoek inzet monitoring OKO	NNZ	PGC Voedselba nk	Totaal		
Amersfoort			124.295						61.960	143.491	87.065			27.565					21.200	465.576		
Baarn																				-		
Bunnik					4.930	7.325														13.365		
Bunschoten			18.715											3.620	420		1.110			22.755		
De Bilt		10.790		11.649								1.211								23.650		
De Ronde Venen	23.000			11.649	12.404	6.932		6.976	4.186			1.211							17.407	136.910		
Eemnes		1.530												1.710	185					3.425		
Houten	60.805		41.780		16.435		9.268				20.580				10.525	2.570				161.963		
Ijsselstein			24.770	12.620	9.744															47.134		
Leusden			22.440											2.010						24.450		
Lopik			10.855	5.825	4.269															20.949		
Montfoort	12.900	2.350																		15.250		
Nieuwegein	74.186																			74.186		
Oudewater																				-		
Renswoude												181								181		
Rhenen			15.640	5.892		2.616						1.029								25.177		
Soest	100.801		33.660											8.650						143.111		
Stichtse Vecht																				-		
Utrecht																				-		
Utrechtse Heuvelrug																10.005				10.005		
Veenendaal				28.152									4.844				3.432			36.428		
Vijfheerenlanden	97.997										20.515									118.512		
Wijk bij Duurstede																				-		
Woerden																				-		
Woudenberg																				-		
Zeist																				-		
Totaal	369.689	14.670	292.155	75.786	47.782	16.873	9.268	6.976	4.186	115.105	143.491	87.065	41.095	8.476	43.555	605	10.525	13.685	3.432	17.407	21.200	1.343.026

Bijlage 2: Terugblik op het proces

Gemeenten hebben moeilijke beslissingen te maken in het hier en nu, gezien de financiële ontwikkelingen die de gemeentebegroting (gaan) treffen. Daarom is in het najaar van 2023 door het bestuur van GGDrU besloten tijdig in dialoog te gaan over de verwachte financiële ontwikkelingen voor 2026 ('ravijnjaar 2026') en verder. Om zoveel mogelijk recht te doen aan de verschillende geluiden van de 26 bestuurders is een zorgvuldig traject doorlopen. Daarin zijn concrete mogelijkheden besproken om een bestuurlijke keuze te kunnen maken over de inhoudelijke en financiële richting voor GGDrU vanaf 2026 en verder.

- 22 mei 2024 heeft een bestuurlijke bespreking plaatsgevonden met het AB over de voorziene (financiële) ontwikkelingen voor 2026 en verder. Tijdens de bespreking op 22 mei jl. zijn uitgangspunten van het Dagelijks Bestuur besproken en in gesprek verrijkt en aangevuld door het Algemeen Bestuur, waarna deze in het AB van 10 juli zijn vastgesteld. Het belang van kiezen op inhoud was één van de uitgangspunten van het Algemeen Bestuur.
- De zomer 2024 is benut voor gesprekken met alle wethouders Volksgezondheid. Doel van deze gespreksronde was om meer inzicht te krijgen in de verschillende belangen, dilemma's en knelpunten, die van invloed zijn op het maken van realistische en inhoudelijke keuzes voor de begroting van GGDrU. Deze gesprekken vonden plaats met GGDrU en adviesbureau Lysias. Lysias is betrokken als externe partij vanuit meervoudige partijdigheid om het proces richting begroting 2026 te begeleiden.
- De bestuursconferentie 2 oktober jl. is benut om met het Algemeen Bestuur duidelijkheid te creëren over wat de collectieve opdracht is aan de GGD. Om het AB te helpen bestuurlijke richting te geven is meer inzicht gegeven in welke opties er voorliggen, aan welke knoppen gedraaid kan worden en wat de consequenties daarvan zijn.
- In de vergadering van 6 november jl. zijn vier scenario's besproken waarin concrete mogelijkheden zijn opgenomen om een bestuurlijke keuze te kunnen maken onder de inhoudelijke en financiële richting van GGDrU. Hierbij is gekozen voor een combinatie van scenario 1 en scenario 4.
- Er is een inventarisatie gedaan van de voorgenomen bezuinigingen van gemeenten en de impact op GGDrU en het collectief. Hiervoor is een weegmoment gepland, waarvoor deze notitie de informatie presenteert.